

GOSPODARSTWO DOMOWE

WYMIAR SPOŁECZNO-EKONOMICZNY

Tytuły laureatów i finalistów XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej przyznane

GRZEGORZ WAŁĘGA

sekretarz naukowy Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

8 i 9 marca 2008 r. w Centrum Edukacji Statystycznej Głównego Urzędu Statystycznego w Jachrance koło Warszawy odbyły się zawody III stopnia (centralne) XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Hasłem przewodnim Olimpiady w bieżącym roku szkolnym jest „Gospodarstwo domowe – wymiar społeczno-ekonomiczny”. W dwudniowych finałach do rywalizacji stanęło 100 najlepszych uczestników wyłonionych spośród ponad 14,5 tys. zgłoszonych do zawodów uczniów szkół ponadgimnazjalnych z całej Polski.

Pierwszy dzień zawodów miał charakter egzaminu pisemnego. Uczestnicy odpowiadali na dwa pytania opisowe oraz rozwiązywali zadanie analityczne i pytania testowe. Następnego dnia 52 najlepszych po części pisemnej uczniów przystąpiło do części ustnej zawodów.

Jury pod przewodnictwem prof. dr hab. Eugeniusza Kwiatkowskiego nie miało łatwego zadania, ponieważ poziom wiedzy uczestników był bardzo wyrównany, co szczególnie było widać podczas części ustnej zawodów. Świadczy o tym już sam fakt, że 30 najlepszych uczestników zajęło tylko 12 miejsc (po kilku ex aequo na tym samym miejscu).

Zwycięzcą XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej został Piotr Dworczak z I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Łodzi. Drugie miejsce przypadło Piotrowi Byrskiemu z Liceum Ogólnokształcącego Towarzystwa Szkolnego im. Mikołaja Reja w Bielsku-Białej. Na trzecim miejscu znalazło się aż trzech zawodników – Michał Branczewicz z I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Łodzi, Mariusz Maziarz z V Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Jakuba Jasińskiego we Wrocławiu oraz Bernard Maciulewicz z XIII Liceum Ogólnokształcącego w Szczecinie.

Komitet Główny Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej przyznał łącznie 30 tytułów laureata i 67 tytułów finalistów (zob. tabela). W gronie laureatów XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej znalazły się 3 dziewczęta i 27 chłopców. Warto podkreślić, że tegoroczne zawody finałowe zostały zdominowane przez uczniów szkół ogólnokształcących – wśród 30 najlepszych znalazł się tylko jeden uczeń ze szkoły o profilu zawodowym.

Najlepszymi szkołami w XXI Olimpiadzie Wiedzy Ekonomicznej okazały się: I Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika w Łodzi (4 laureatów), III Liceum Ogólnokształcące im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni (4 laureatów) oraz XIV Liceum Ogólnokształcące im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu (3 laureatów).

Dodatkowo podczas zmagania finałowych odbyły się dwa konkursy o nagrodę specjalną, które stanowią wyraz ścisłych związków pomiędzy praktyką gospodarczą a Olimpiadą.

Fundatorem jednej z nagród specjalnych była Polska Izba Ubezpieczeń (www.piu.org.pl). Nagroda ta przyznawana jest już po raz trzeci za najlepsze prace konkursowe z zakresu ubezpieczeń gospodarczych. W bieżącej edycji Olimpiady kapituła nagrody specjalnej pod przewodnictwem prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego prof. dr hab. Elżbiety Mączyńskiej

Podsumowanie XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

Komitet okręgowy	Liczba uczestników:		Relacja b : a	Liczba uczestników, którzy uzyskali tytuł:		Relacja c : b
	zgłoszonych do zawodów I stopnia (szkolnych)	zakwalifikowa- nych do zawodów III stopnia (centralnych)		laureata	finalisty	
	a	b	c	d		
Białystok	404	6	1,49%	2	4	33%
Bydgoszcz	831	4	0,48%	0	4	0%
Częstochowa	539	6	1,11%	0	5	0%
Gdańsk	719	9	1,25%	4	5	44%
Katowice	1289	4	0,31%	3	1	75%
Kielce	697	0	-	0	0	-
Kraków	1225	8	0,65%	4	4	50%
Lublin	730	6	0,82%	3	3	50%
Łódź	850	10	1,18%	4	5	40%
Olsztyn	667	3	0,45%	0	3	0%
Opole	692	3	0,43%	1	2	33%
Poznań	1475	6	0,41%	1	5	17%
Rzeszów	634	3	0,47%	2	1	67%
Szczecin	725	5	0,69%	2	3	40%
Warszawa	1138	8	0,70%	0	8	0%
Wrocław	1258	14	1,11%	4	9	29%
Zielona Góra	678	5	0,74%	0	5	0%
Ogółem	14551	100	0,69%	30	67	30%

przyznała I nagrodę (1000 zł) dla Piotra Dworczaaka z I Liceum Ogólnokształcącego im. Mikołaja Kopernika w Łodzi oraz 2 wyróżnienia (po 800 zł każde): dla Adama Makowskiego z Zespołu Szkół Ekonomicznych i Ogólnokształcących nr 6 w Łomży oraz Piotra Sieliwonika z III Liceum Ogólnokształcącego w Białymstoku. W zgodnej opinii członków kapituły poziom konkursu o nagrodę specjalną Polskiej Izby Ubezpieczeń z roku na rok podnosi się.

Ponadto podczas finałowych zawodów rozstrzygnięto konkurs o nagrodę specjalną Izby Zarządzających Funduszami i Aktywami (www.izfa.pl). Pan Paweł Maryniak z XIV Liceum Ogólnokształcącego im. Polonii Belgijskiej we Wrocławiu za napisanie najlepszego – ciekawego i nieszablonowego – eseju na temat rynku funduszy inwestycyjnych wygrał nowoczesny komputer przenośny (notebook) o wartości 5000 zł. Prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska postanowiła również przyznać nagrodę rzeczową o wartości 1000 zł Jackowi Galiszewskiemu z I Liceum Ogólnokształcącego im. Marcina Kromera w Gorlicach za połączenie poezji z ekonomią w popularyzacji problematyki rynku funduszy inwestycyjnych.

W trakcie zawodów centralnych, niezależnie od rywalizacji olimpijskiej, odbyły się dwa wykłady dla młodzieży i ich opiekunów naukowych. W sobotnie przedpołudnie prof. dr hab. Andrzej Graczyk wygłosił wykład nt. „Ekonomiczne podstawy ochrony środowiska”. Temat wykładu związany był z myślą przewodnią XXII Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej, którą jest „Środowisko naturalne w procesie gospodarowania”. Po południu odbyło się spotkanie z prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego prof. dr hab. Elżbietą Mączyńską, która przedstawiła wykład na temat „Dylematy strategiczne w gospodarce. Wyzwania dla ekonomistów”. Spotkanie prowadził wiceprzewodniczący Komitetu Głównego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej dr Artur Pollok. Wykład spotkał się z dużym zainteresowaniem młodzieży i ich opiekunów. W trakcie zadawania pytań i dyskusji uczestnicy zawodów centralnych wykazali się głęboką wiedzą ekonomiczną oraz znajomością aktualnych problemów gospodarczych Polski.

Wszyscy uczestnicy tegorocznych zawodów finałowych otrzymali książki ufundowane przez Narodowy Bank Polski, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne SA oraz Zarząd Krajowy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Firma Cadbury-Wedel Sp. z o.o. osłodziła finałowe zmagania przekazując uczestnikom zawodów słodczy, natomiast atrakcyjne gadżety (plecaki, długopisy, smycze) ufundowała firma Fakro Sp. z o.o. z Nowego Sącza.

Uroczyste zakończenie XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej i wręczenie nagród odbędzie się w Warszawie na spotkaniu w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z udziałem zaproszonych gości: laureatów, opiekunów młodzieży, dyrektorów szkół oraz przedstawicieli sponsorów.

Zestaw pytań z zawodów III stopnia (centralnych) XXI Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej

I Pytanie opisowe o charakterze ogólnym. (0–20 pkt.)

Scharakteryzuj poziom życia gospodarstw domowych w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej.

II Pytanie uwzględniające preferencje sponsora – do wyboru jeden z trzech podanych poniżej tematów. (0–10 pkt.)

1. Przedstaw, z jakich instrumentów ubezpieczeniowych powinno skorzystać gospodarstwo domowe, które zaciągnęło długoterminowy kredyt mieszkaniowy. Uzasadnij swój wybór.
2. Na podstawie mapy ryzyka osób często podróżujących za granicę przedstaw propozycję kompleksowego pakietu ubezpieczeń dla tego segmentu klientów.
3. Scharakteryzuj znaczenie prewencji w ubezpieczeniach oraz wskaż najlepsze – Twoim zdaniem – programy prewencji.

III Zadanie analityczne. (0–10 pkt.)

Na rynku telefonii komórkowej działają dwa konkurencyjne przedsiębiorstwa. Koszty krańcowe są stałe i wynoszą 0,40 zł/minutę. Przeciętne koszty całkowite są równe kosztom krańcowym.

Przedsiębiorstwa mają tylko dwie możliwości – ustalić wysoką cenę na poziomie 0,80 zł/minutę lub niską cenę na poziomie 0,60 zł/minutę. Jeśli zażądamy wysokich cen, każda z firm może oczekiwać miesięcznej sprzedaży po 2,5 mln minut. Natomiast jeśli wyznaczą niską cenę, miesięczna sprzedaż każdej firmy wzrośnie do 3,5 mln minut. Alternatywnie: jeśli jedno z przedsiębiorstw zażąda wysokiej ceny, a drugie ustali cenę na niskim poziomie, to pierwsze osiągnie miesięczny wolumen sprzedaży 1,25 mln minut, a drugie 6 mln minut.

Oba przedsiębiorstwa ustalają cenę niezależnie od siebie i dążą do maksymalizacji zysku całkowitego.

Odpowiedz na następujące pytania:

1. Jaką politykę cenową wybiorą przedsiębiorstwa (wysokie czy niskie ceny)? Odpowiedz krótko uzasadnij.
2. Ile będzie wynosił zysk całkowity każdej z firm dla strategii przyjętej w pkt. 1?
3. Czy odpowiedź na pytanie w pkt. 1 (*ceteris paribus*) zmieniłaby się, gdyby okazało się, że jedno przedsiębiorstwo zażądałoby 0,60 zł/minutę, zaś drugie 0,80 zł/minutę, a wielkość sprzedaży wyniosłaby wówczas, odpowiednio, 4 mln minut i 2 mln minut (zamiast wcześniejszych 6 mln minut i 1,25 mln minut)? Odpowiedz uzasadnij.
4. Jakiego rodzaju działania powinny podjąć przedsiębiorstwa, aby wpływ zmiany cen rynkowych na ich udział w rynku był jak najmniejszy?

IV Pytania testowe – w każdym pytaniu zaznacz prawidłowe odpowiedzi. (0 – 60 pkt.)

1. Który z niżej wymienionych czynników nie narusza założenia *ceteris paribus* dla prawa podaży na krajowym rynku odtwarzaczy MP3?
 - [A] wzrost dochodów realnych konsumentów
 - [B] spadek cen komponentów wykorzystywanych do produkcji odtwarzaczy MP3
 - [C] wzrost importu odtwarzaczy MP3 po obniżeniu ceł importowych
 - [D] wszystkie wyżej wymienione czynniki naruszają to założenie
2. Wprowadzenie cen maksymalnych na danym rynku:
 - [A] prowadzi nieuchronnie do reglamentacji dobra
 - [B] ma sens tylko w przypadku ustalenia ceny maksymalnej poniżej ceny równowagi
 - [C] wymaga zastosowania instrumentów likwidacji nadwyżki rynkowej
 - [D] uzasadniane jest ochroną interesów producentów (sprzedawców)
3. Które z poniższych stwierdzeń są ilustracją efektu gapowicza?
 - [A] unikanie zapłaty abonamentu radiowo-telewizyjnego
 - [B] zakup w promocji przeterminowanego mleka w hipermarkecie
 - [C] wejście do parku narodowego bez wykupienia biletu wstępu
 - [D] brak reakcji przedsiębiorstwa na obniżkę cen przez konkurentów
4. Wszystkie koszyki dóbr leżące pod krzywą obojętności, na której znajduje się punkt optimum konsumenta, są dla niego:
 - [A] mniej użyteczne, lecz osiągalne
 - [B] tak samo użyteczne i osiągalne
 - [C] mniej użyteczne i osiągalne lub też nieosiągalne
 - [D] nieosiągalne, ale tak samo użyteczne
5. Izokwanta:
 - [A] określa różne kombinacje ilościowe dwóch czynników wytwórczych, przy których przedsiębiorstwo realizuje cały swój zasób środków finansowych
 - [B] charakteryzuje różne koszyki produkowanych przez przedsiębiorstwo dóbr o jednakowym poziomie przychodu ze sprzedaży

- [C] to krzywa, której kształt zależy od produktywności krańcowej rozpatrywanych czynników wytwórczych
 [D] to krzywa obrazująca kombinacje ilościowe dóbr X i Y możliwe do wytworzenia przez przedsiębiorstwo przy danych nakładach czynników wytwórczych
6. Które z poniższych stwierdzeń są prawdziwe?
 [A] jeżeli przedsiębiorstwo nie osiąga zysku księgowego, to nie może osiągnąć zysku ekonomicznego
 [B] zysk normalny to sytuacja, gdy koszty ekonomiczne zrównują się z utargiem całkowitym
 [C] zyskowi księgowemu może towarzyszyć strata ekonomiczna
 [D] zerowy zysk ekonomiczny oznacza, że zysk księgowy przedsiębiorstwa nie pokrywa kosztów alternatywnych
7. Na rynku konkurencji monopolistycznej:
 [A] funkcjonuje wiele firm
 [B] utargi przeciętne firm zrównują się z ich utargami krańcowymi
 [C] występuje różnicowanie produktu
 [D] w długim okresie firmy są cenobiorcami
8. Efekt rygla to:
 [A] brak motywacji gospodarstw domowych do dalszego zwiększania swoich dochodów w przypadku, gdy znajdują się one w najwyższym progu podatkowym
 [B] zwiększenie wielkości zakupów danego dobra lub usługi pomimo wzrostu ceny rynkowej
 [C] blokowanie wejścia na rynek konkurentom poprzez stosowanie dyskryminacji cenowej i intensywnej reklamy
 [D] utrzymanie przez gospodarstwo domowe aktualnego poziomu konsumpcji pomimo spadku dochodów realnych
9. Kto zyskuje na nieoczekiwanej inflacji?
 [A] budżet państwa
 [B] emitenci obligacji zerokuponowych
 [C] płatnicy podatków
 [D] wszystkie powyższe odpowiedzi są prawidłowe
10. Gdy przy określaniu poziomu dochodu i produkcji odpowiadającego stanowi równowagi uwzględnia się udział państwa w gospodarce, wówczas:
 [A] poziom równowagi będzie zawsze większy niż bez udziału państwa
 [B] odpływy z obiegu okrężnego w gospodarce równają się sumie planowanych inwestycji i planowanych wydatków państwa
 [C] wydatki całkowite w gospodarce składają się z wydatków konsumpcyjnych, inwestycji i wydatków państwa
 [D] dopływy do obiegu okrężnego w gospodarce równają się sumie planowanych oszczędności i podatków
11. Zgodnie z definicją podaży pieniądza Narodowego Banku Polskiego zakup przez gospodarstwo domowe ze środków zgromadzonych na rachunku a'vista jednostek uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych rynku pieniężnego oznacza:
 [A] wzrost M3 i spadek M0
 [B] wzrost M3 i M1
 [C] spadek M1 i brak wpływu na M3
 [D] spadek M2 i wzrost M3
12. Prawo Okuna stwierdza, że:
 [A] wzrost luki PKB o 1 punkt procentowy zmniejsza poziom inflacji o około 0,2-0,3 punktu procentowego
 [B] wzrost stopy bezrobocia o 1 punkt procentowy powyżej naturalnej stopy bezrobocia powiększa lukę PKB o około 2-3 punkty procentowe
 [C] zmniejszenie luki PKB o 1 punkt procentowy zwiększa deficyt bilansu handlowego o około 2-3 procent
 [D] wzrost wydatków budżetowych o 1 procent zmniejsza lukę PKB o około 2-3 punkty procentowe
13. Slumpflacja to równoczesne występowanie:
 [A] inflacji przejściowej i strukturalnej
 [B] inflacji popytowej i kosztowej
 [C] recesji gospodarczej i inflacji
 [D] stagnacji gospodarczej, inflacji i wysokiego bezrobocia
14. Fundusz parasolowy to rodzaj funduszu inwestycyjnego, który:
 [A] inwestuje w pogodowe instrumenty pochodne (derywaty pogodowe)
 [B] umożliwia uniknięcie zapłaty podatku od zysków kapitałowych w przypadku konwersji jednostek
 [C] zapewnia osiągnięcie stałego, gwarantowanego zysku
 [D] uwzględnia w portfelu inwestycyjnym w jednakowym stopniu inwestycje z różnych regionów geograficznych
15. Do aktywnych zawodowo (siły roboczej) zalicza się:
 [A] wyłącznie osoby pracujące
 [B] wszystkie osoby bezrobotne i pracujące
 [C] wszystkie osoby pracujące z wyłączeniem osób pozostających na zasiłku chorobowym i strajkujących
 [D] wszystkie osoby bezrobotne i pracujące z wyłączeniem pracowników pozostających na zasiłku chorobowym i strajkujących
16. Wskaż skutki rozwiązania przez Narodowy Bank Polski rezerwy rewaluacyjnej:
 [A] zmniejszenie rezerw walutowych
 [B] aprecjacja złotówki
 [C] zmniejszenie pasywów NBP
 [D] wszystkie powyższe odpowiedzi są prawidłowe
17. Obligacje śmieciowe:
 [A] mogą być emitowane tylko przez spółki komunalne zajmujące się utrzymaniem czystości
 [B] charakteryzują się wysokim oprocentowaniem i ponadprzeciętnym ryzykiem
 [C] służą do finansowania wkładu własnego beneficjentów europejskich programów w zakresie ochrony środowiska
 [D] często są wykorzystywane do gromadzenia środków w celu przejęcia lub wykupu upadającej firmy
18. Regionalne Izby Obrachunkowe:
 [A] wydają opinie o możliwości sfinansowania deficytu budżetowego
 [B] kontrolują gospodarkę finansową związków gmin i powiatów
 [C] wyliczają wysokość subwencji ogólnej dla gmin
 [D] dokonują kontroli zamówień publicznych w jednostkach samorządu terytorialnego
19. Jaką metodą rozliczane są przychody i wydatki budżetowe?
 [A] metodą memoriałową
 [B] metodą kasową
 [C] metodą FIFO (pierwsze przyszło, pierwsze wyszło)
 [D] metodą AVCO (średnia ważona kosztów)
20. Prokura to:
 [A] rodzaj postępowania prokuratorskiego w sprawach o przestępstwa gospodarcze
 [B] szczególny rodzaj pełnomocnictwa upoważniający do dokonywania czynności związanych z prowadzeniem przedsiębiorstwa
 [C] uprawnienie wierzyciela do żądania w określonych sytuacjach od członków zarządu solidarnej spłaty długów spółki
 [D] ustawowe upoważnienie dla ministra finansów do zaciągania zobowiązań w imieniu skarbu państwa
21. W razie niewypłacalności pracodawcy z funduszu gwarantowanych świadczeń pracowniczych zaspokajane są:
 [A] wynagrodzenia za pracę
 [B] ekwiwalenty pieniężne za urlop wypoczynkowy
 [C] składki na ubezpieczenia społeczne
 [D] ekwiwalenty za korzystanie z własnego telefonu komórkowego na potrzeby pracodawcy
22. W pewnej firmie podjęto decyzję o jej restrukturyzacji. Jak w rachunku przepływów środków pieniężnych zostanie odzwierciedlona sprzedaż części majątku przedsiębiorstwa w wyniku zmiany profilu działalności oraz jednocześnie zaciągnięcie nowych kredytów na sfinansowanie ekspansji na nowy rynek?
 [A] wartość przepływów z działalności inwestycyjnej będzie dodatnia
 [B] wartość przepływów z działalności inwestycyjnej będzie ujemna

- [C] wartość przepływów z działalności finansowej będzie dodatnia
[D] wartość przepływów z działalności finansowej będzie ujemna
23. *Corporate governance* to:
[A] jedna z metod zarządzania przedsiębiorstwem
[B] zbiór dobrych praktyk w zakresie relacji pomiędzy właścicielami a menedżerami firmy
[C] nadzór korporacji międzynarodowych przez lokalne władze podatkowe
[D] prowadzenie przez władze spółki przejrzystej polityki informacyjnej o podejmowanych działaniach
24. Klauzula najwyższego uprzywilejowania to:
[A] uprawnienia i udogodnienia przyznawane państwom w międzynarodowej wymianie towarowej
[B] styl zarządzania, który dopuszcza możliwość bezpośredniego kontaktu każdego pracownika z prezesem firmy
[C] zapis w umowach kooperacyjnych umożliwiający korzystanie ze wspólnego kanału dystrybucji przez kilka firm
[D] szczególny sposób obsługi klientów *private banking*
25. Do zadań Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych należą:
[A] pośredniczenie w przekazywaniu kwoty dywidendy od emitenta do biur maklerskich prowadzących rachunki klientów
[B] świadczenie usługi przechowywania zapasów gotówki dla Narodowego Banku Polskiego (skarbiec banku centralnego)
[C] rejestrowanie i przechowywanie w formie elektronicznego zapisu papierów wartościowych pochodzących z publicznych emisji
[D] prowadzenie systemu rozrachunku w czasie rzeczywistym na międzybankowym rynku obligacji skarbowych
26. Wymień dwóch głównych, poza Niemcami, partnerów Polski w obrotach handlu zagranicznego w 2006 r. (dotyczy eksportu z Polski):
[A] Rosja i USA
[B] Rosja i Włochy
[C] Rosja i Francja
[D] Włochy i Francja
27. Syndrom szklanego sufitu (pułapu) w organizacji można scharakteryzować jako:
[A] utrudnianie awansu kobietom na wyższe stanowiska kierownicze
[B] niedostrzeganie przez menedżerów pojawiających się szans rynkowych
[C] permanentne nadzorowanie pracowników, co w konsekwencji obniża ich wydajność pracy
[D] zorientowanie wszystkich pracowników na konstruktywną krytykę podejmowanych przez menedżerów decyzji
28. Wskaż heurystyczne metody rozwiązywania problemów w organizacjach:
[A] burza mózgów
[B] metoda delficka
[C] metoda scenariuszowa
[D] techniki algorytmiczne
29. Podstawowe role i umiejętności menedżerów sformułowane przez H. Mintzberga to:
[A] eksperckie
[B] informacyjne
[C] interpersonalne
[D] decyzyjne
30. Marketing wirusowy to:
[A] sytuacja, w której potencjalni klienci sami między sobą rozpowszechniają informacje dotyczące produktu, usługi lub firmy
[B] negatywna kampania marketingowa prowadząca do dyskredytowania konkurentów w oczach opinii publicznej
[C] ogół działań firm farmaceutycznych, które w celu zwiększenia sprzedaży wymyślają coraz to nowe choroby
[D] kampania reklamowa polegająca na rozsyłaniu przez przedsiębiorstwo spamu za pośrednictwem poczty elektronicznej

Przykładowy schemat odpowiedzi do pytania opisowego o charakterze ogólnym:

- I Wybrane aspekty teoretyczne:
a) pojęcie poziomu życia gospodarstw domowych,
b) sposoby pomiaru poziomu życia i charakterystyka podstawowych mierników,
c) główne czynniki mikro- i makroekonomiczne determinujące poziom życia gospodarstw domowych.
- II Wybrane aspekty empiryczne:
a) poziom życia gospodarstw domowych w Polsce i Unii Europejskiej:
- aspekt ekonomiczny (dochody i wydatki, poziom oszczędności i zadłużenia, wyposażenie gospodarstw domowych w dobra trwałego użytku),
- aspekt pozaekonomiczny (zdrowie i przeciętny czas trwania życia, edukacja, kultura, środowisko naturalne),
b) charakterystyka zmian poziomu życia gospodarstw domowych w ostatnich latach,
c) rozmiar ubóstwa i poziom wykluczenia społecznego w Polsce i Unii Europejskiej.
- III. Własna ocena i wnioski:
a) ocena zróżnicowania poziomu życia w poszczególnych grupach społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych,
b) ocena dystansu w zakresie poziomu życia gospodarstw domowych pomiędzy Polską a pozostałymi krajami Unii Europejskiej,
c) przewidywane tendencje zmian poziomu życia gospodarstw domowych w Polsce na tle procesów globalizacji i integracji europejskiej.

Prawidłowe odpowiedzi do zadania analitycznego:

Ad. 1 Każde z przedsiębiorstw, dążąc do maksymalizacji zysku całkowitego, wybierze politykę niskich cen. Wybór polityki wysokich cen przez pierwsze przedsiębiorstwo jest nieoptymalny, ponieważ firma ta wybierając politykę niskich cen może zwiększyć poziom zysku całkowitego, w sytuacji gdy drugie przedsiębiorstwo wybierze politykę wysokich cen. Jeśli drugie przedsiębiorstwo wybrałoby politykę niskich cen, wówczas jedynym racjonalnym rozwiązaniem dla pierwszego przedsiębiorstwa jest również wybór polityki niskich cen.

Ad. 2 Zysk całkowity każdego przedsiębiorstwa będzie wynosić $0,7 \text{ mln zł miesięcznie}$ ($0,60 \text{ zł/minutę} - 0,40 \text{ zł/minutę}$) $\times 3,5 \text{ mln minut} = 0,7 \text{ mln zł miesięcznie}$.

Ad 3. Tak. Każde z przedsiębiorstw, dążąc do maksymalizacji zysku całkowitego, tym razem wybierze politykę wysokich cen. Wybór polityki niskich cen przez pierwsze przedsiębiorstwo jest nieoptymalny, ponieważ firma ta wybierając politykę wysokich cen może zwiększyć poziom zysku całkowitego, w sytuacji gdy drugie przedsiębiorstwo wybierze politykę niskich cen. Jeśli drugie przedsiębiorstwo wybrałoby politykę wysokich cen, wówczas jedynym racjonalnym rozwiązaniem dla pierwszego przedsiębiorstwa jest również wybór polityki wysokich cen.

Ad. 4 Przedsiębiorstwa powinny podjąć działania zmierzające do usztywnienia popytu na ich usługi, co w sytuacji zmiany ceny rynkowej będzie wywoływać relatywnie słabszą zmianę wielkości popytu rynkowego. Może odbywać się to poprzez reklamę i umacnianie marki firmy (przekonania klientów o niepowtarzalnym charakterze świadczonych usług), programy lojalnościowe, sprzedaż wiązaną, ograniczenia w wypowiedzeniu umów zawartych przez klientów.

Prawidłowe odpowiedzi do pytań testowych:

1. A; 2. AB; 3. AC; 4. C; 5. C; 6. ABC; 7. AC; 8. D; 9. AB; 10. C; 11. C; 12. B; 13. C; 14. B; 15. B; 16. D; 17. BD; 18. ABD; 19. B; 20. B; 21. ABC; 22. AC; 23. ABD; 24. A; 25. ACD; 26. D; 27. A; 28. ABC; 29. BCD; 30. A.